

בע"ח (תל אביב) 10794-01-15 - מיכאל מניוביץ נ' משטרת ישראל - מדור תביעות פלילי ת"א

בע"ח (תל-אביב-יפו) 10794-01-15 - מיכאל מניוביץ נ' משטרת ישראל - מדור תביעות פלילי ת"א שלום תל-אביב-יפו
בע"ח (תל-אביב-יפו) 10794-01-15
מיכאל מניוביץ

נגד

משטרת ישראל - מדור תביעות פלילי ת"א

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

[12.02.2015]

כב' השופטת תרצה שחם קינן

החלטה

מבוא

1. לפניי בקשה לעיון בחומר חקירה.

2. נגד הנאשם, עורך דין במקצועו, הוגש כתב אישום לפיו איים על מר טל ריסקביץ, אף הוא עו"ד ותקף אותו.

3. עיון בבקשה מלמד כי המתלונן הגיש תלונה כנגד המבקש, תיק החקירה נסגר מחוסר ראיות, המתלונן הגיש ערר על ההחלטה, הערר התקבל וכנגד המבקש הוגש כתב אישום כמפורט לעיל.

4. בבקשתו עותר ב"כ המבקש להורות למאשימה להעביר לידין את התרשומות הפנימיות הכוללות את הנימוקים

לגניזת התיק, ואת הנימוקים לקבלת הערר שהוגש מטעם המתלונן, על ההחלטה לסגור את התיק כנגד המבקש.

5. לטענת המבקש, על בית המשפט לבחון את החומר שהגנה מבקשת לעיין בו, ולהפעיל שיקול דעת אם יש בו

מידע מהותי הנוגע לאישום, אשר קיומו עשוי לתרום להגנתו של הנאשם, והוא חשוב לצורך ניהול משפט הוגן.

6. בסעיף 10 לבקשה, ציין ב"כ המבקש כי קבלת חומר החקירה חיונית לבחינת טענות מקדמיות כדוגמת טענה של

"הגנה מן הצדק" ו/או כל טענה אחרת שאין מקום לפרטה בבקשה, תוך הפנייה לבג"צ 9264/04, שם נקבע, כי די לסניגור להצביע על "קצה חוט" שיש בו כדי להראות שייתכן שמדובר ב"חומר חקירה" בבחינת תועלת להגנת הנאשם.

7. המשיבה טענה כי הנימוקים לגניזת התיק והנימוקים שהביאו לפתיחתו מחדש, מהווים תרשומת פנימית ואינם בגדר חומר חקירה. ב"כ המשיבה הפנתה בטיעוניה להחלטה של כב' השופטת שריזלי, מבית המשפט המחוזי בתל אביב, בתיק ע"ח 7625-11-14, בעניין משטרת ישראל נגד שניידר, ולבג"צ 366/12, התובעת הצבאית הראשית נגד בית הדין הצבאי לערעורים.

דיון

עיון בחומר חקירה

8. סעיף 74 לחסד"פ קובע את זכות העיון של נאשם בחומר החקירה.

9. הפסיקה נתנה לא אחת פרשנות מרחיבה לביטוי "חומר חקירה", תוך בחינת מידת הרלוונטיות של החומר המבוקש, להגנת הנאשם. "תנאי מקדמי לגילוי ולהעברת חומר חקירה הוא רלבנטיות" (ראו, בין היתר, בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' ליאל שיינר). עם זאת "בית המשפט אינו אמור להביא בחשבון אפשרויות הגנה ערטילאיות שאינן נראות לעין... " (שם בעמ' 10 פסקה אחרונה).

10. מהבקשה עולה כי תיק החקירה נסגר מלכתחילה בנימוק של חוסר ראיות. תרשומת פנימית

11. ב"כ המבקש עותר, כאמור, לקבל לידיו את התרשומת הכוללת את הנימוקים לגניזת התיק, וכן את הנימוקים לקבלת הערר. הפסיקה התוותה כללים להגדרת "חומר חקירה". מטבע הדברים לכללים, אשר עוצבו בפסיקה הענפה, קיימים חריגים.

12. "ככלל, מסמך פנימי, המשקף את שיקולי התביעה באשר להעמדה, או לאי-העמדה, לדין הוא תרשומת פנימית שאין חובה להעבירה לעיון ההגנה במסגרת זכות העיון המוקנית לנאשם לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי". (ראו פסקה ט"ז בבג"צ 366/12 התובעת הצבאית הראשית נגד בית הדין הצבאי לערעורים). באותו ענין קבע כב' השופט הנדל כי "ככל שהסניגור יבסס לכאורה את טענתו בדבר "הגנה מן הצדק" - כך גם יתחזק "האינטרס" של התביעה להסביר את שיקוליה. לאמור - ככל שטענת ההגנה מן הצדק בעלת עוצמה גבוהה, יהא על התביעה להתמודד עימה במהלך המשפט". בית המשפט מתייחס בפסק דינו לאינטרס הציבורי המחייב כי גורם מחליט בפרקליטות (באותו עניין התייחס בית המשפט לפרקליטות הצבאית) יוכל להסביר לגורמים השונים הנזקקים להחלטתו בלא כחל ושרק על שום מה החליט להורות על סגירת התיק, בלא שיחשוש פן ייעשה שימוש לא ראוי במסמך (ראה פסקה י"ח).

13. בהחלטתו בבש"פ 7008/97 מ"י נ' הורוביץ דן בית המשפט העליון בבקשת נאשמים לקבל לידם סיכום חקירה. בהחלטתו, קבע בית המשפט, בין היתר כי "המסמך אינו מהווה 'חומר חקירה' כמובנו בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, וכי מדובר בתרשומת פנימית בלבד שאינה כפופה לחובת הגילוי". עוד קבע בית המשפט באותו עניין כי "המסמך כשלעצמו אינו בגדר ראיה, אין הוא בעל משמעות למשפט, אין בו כל מידע רלבנטי מעבר למידע שבחומר החקירה, ואין בו כדי לתרום תרומה לגילוי האמת. כאמור מדובר במסמך שהינו בבחינת עיבוד וניתוח של חומר הראיות שנאסף על ידי החוקר שערך אותו לפיכך אינו מגיע אף לגדרן של ראיות השייכות באופן הגיוני לפריפריה של האישום". חריגים לכלל
14. כב' השופט מודריק התייחס להחלטה שניתנה בעניין הורוביץ, בתיק ע"ח 4875-10-12 זקן נ' מדינת ישראל וקבע, בין היתר, כי "יוצא אם כן, שאף על פי שהפסיקה נקטה גישה מרחיבה בפרשנות הביטוי 'חומר חקירה' אין ההרחבה משתרעת על מה שאינו בגדר 'ראיה'. ובהמשך קבע כי 'על פי הפרשנות המקובלת של הביטוי 'חומר חקירה' לא ניתן לכלול בו מסמכים 'פנימיים' הכוללים החלטות של רשות האכיפה בדבר סגירת תיק חקירה או הימנעות מהגשת כתב אישום'".
15. בהמשך החלטתו, קובע כב' השופט מודריק כי מקום שהמידע הוא בגדר מידע נחוץ לביסוס של טענת ההגנה, נדרשת הרחבה המשתרעת רק על מידע הנחוץ לביסוס של טענת ההגנה.
16. ב"כ המבקש הפנה, בין היתר, להחלטתו של כב' השופט צור, מבית משפט השלום בירושלים בתיק ב"ש 9674/09, שם הורה בית המשפט למאשימה לגלות להגנה את החלטת רשויות התביעה לבטל החלטה קודמת, לסגירת התיק כנגד המבקש מחוסר ראיות. עיון בהחלטה מלמד כי באותו עניין לקח בית המשפט בגדר שיקוליו את העובדה לפיה כתב האישום הוגש כחמש שנים לאחר האירועים, וקבע כי ההנמקות הנוגעות לביטול ההחלטה הקודמת בדבר סגירת התיק, רלוונטיות לביסוס טענותיו של המבקש בדבר חוסר משפט הוגן והגנה מן הצדק.
17. בהחלטתו, בתיק ע"ח 30051-10-10 של בית המשפט המחוזי בנצרת, קבע כב' השופט יצחק כהן, כי התקיים חריג לכלל לפיו ככלל, אין זכות קנויה לסניגור לעיין בתרשומת פנימית. בית המשפט התייחס לנסיבות המיוחדות בכתב האישום, אשר עסק בקטטה דו-צדדית, כאשר בסופו של יום התביעה החליטה להעמיד לדין את הנאשם, ולסגור את התיק כנגד המעורבים האחרים. בנסיבות אלה, הורה בית המשפט לתביעה להעביר את החומר המבוקש לידי התביעה, נוכח טענתו של הסניגור, לאכיפה בררנית.

18. החלטה נוספת, אליה הפנה ב"כ המבקש, הינה החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה בב"ש 2773/05, בהתייחס להנחיות להשלמת חקירה. בהחלטתו, קבע כב' השופט עמית כי חשיפת ההנחיות וההוראות לביצוע השלמות חקירה, עשויה לסייע לנאשם בטענתו לגבי מחדלי חקירה. בסע' 24 להחלטתו קובע בית המשפט כי אין לראות תרשומת פנימית כ"חומר חקירה" וכי "זכות העיון של הנאשם אינה משתרעת על "תכתובות פנימיות". עם זאת, קבע בית המשפט כי דרישות והנחיות לביצוע פעולות להשלמת חקירה, הן חלק ממהלכי החקירה, ואין לראות כהערכה או כחוות דעת, שהיא בגדר תרשומת פנימית. על מנת "להישמר מ"מדרון חלקלק של כרסום בחסיון של תרשומות פנימיות" קבע כב' השופט עמית כי יש להבחין בין הנחיות בתוך ההיררכיה הפנימית של התביעה, אותן יש לראות כחלק מתהליך היועצות פנימית, לבין הנחיות לביצוע פעולות של השלמת חקירה, אותן מעבירה התביעה לגוף החוקר. כאמור, הבחין בית המשפט בין תרשומת פנימית, שעניינה חלק ממהלכי החקירה, לבין תרשומת פנימית שהינה הערכה או חוות דעת.
19. מכל האמור לעיל עולה כי ככלל, זכות העיון של הנאשם אינה כוללת תרשומת פנימית, שהינה חלק מהיועצות פנימית, אלא אם יש באמור בתרשומת הפנימית, כדי לסייע לנאשם בביסוס טענה של "הגנה מן הצדק".
הגנה מן הצדק
20. בע"פ 3737/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד 221(2) קבע בית המשפט העליון בפיסקה 171 לפסק הדין כי "המבחן הקובע, כפי שאני רואה לאמצו, הוא מבחן ה"התנהגות הבלתי נסבלת של הרשות" היינו התנהגות שערורייתית, שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם.... המדובר במקרים שבהם המצפון מזדעזע ותחושת הצדק האוניברסלית נפגעת, דבר שבית-המשפט עומד פעור פה מולו ואין הדעת יכולה לסובלו. ברי כי טענה כגון זו תעלה ותתקבל במקרים נדירים ביותר, ואין להעלותה כדבר שבשיגרה ובענייני דיומא סתם".
21. בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 776 קבע בית המשפט כי ניתן יהיה להעלות את הטענה גם במקרים בהם התנהלותה של התביעה הייתה רשלנית אף באופן אשר אינו עולה עד כדי התנהגות שערורייתית.
22. בשנת 2007 עוגנה דוקטרינת ההגנה מן הצדק בסעיף 149(10) לחסד"פ.
הכרעה
23. ב"כ המבקש ציין בנימוקיו בעל פה, כי בכוונתו לטעון טענה של "הגנה מן הצדק", אשר בבסיסה הטענה לפיה, לא קוימה החובה המוטלת על הגורם המוסמך, להודיע לחשוד על הגשת הערר ועל האפשרות שיוגש נגדו כתב אישום, בטרם תתקבל החלטה להעמידו לדין, וזאת בניגוד להוראות סע' 65ב (א) (1) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח חדש], התשמ"ב-1982. ב"כ המבקש טען כי לא הועברה אליו, במועד, הודעה לפיה הוגש ערר, ונמנעה ממנו אפשרות לטעון כנגד קבלת הערר.
24. ב"כ המבקש ביקש ללמוד גזירה שווה מהחלטתו של כב' השופט צור, בתיק ב"ש 9674/09, שם הורה, כאמור לעיל, בית המשפט למאשימה לגלות להגנה את החלטת רשויות התביעה לבטל החלטה קודמת, לפיה נסגר תיק החקירה מחוסר ראיות.
25. עיינתי בתיק החקירה, במסמך אשר סומן על ידי "א", מיום 18.4.12, (הודעה על החלטה שלא להוסיף לחקור או שלא להעמיד לדין) אותו הסכימה ב"כ המשיבה, במהלך הדיון, למסור לב"כ המבקש. כמו כן עיינתי במכתבו של ד"ר יניב ואקי, בעניין הערר לסגור את התיק, אשר סומן על ידי "ב" (המסמך סומן על ידי במהלך הדיון "במ/1") וכן במסמך אשר סומן על ידי "ג", ומצאתי כי יש במסמכים "ב" ו"ג" הערכת הראיות הקיימות וחוות דעת, ואינני סבורה כי המסמכים האמורים רלוונטיים להגנתו של הנאשם וכי יש באמור בהם כדי לסייע לו בהגנתו.
26. עם זאת, על מנת לאפשר לב"כ המבקש לבסס טענתו בקשר עם האמור בסעיף 65 ב (א) (1) מצאתי כי יש מקום להביא לידיעת ב"כ המבקש מהו המועד בו נתקבלה החלטתו של ד"ר יניב ואקי (התאריך אותו נושא המסמך המסומן "ב") וכך אני מורה. ההודעה לנאשם, אשר צורפה למכתבו של ד"ר ואקי, הועברה לידיעת ב"כ המבקש, בהסכמת המשיבה.
27. בכפוף לאמור לעיל, הבקשה נדחית.
28. תיק החקירה לרבות שני המסמכים, מוחזר לתביעה.
המזכירות תשלח החלטתי לצדדים.
ניתנה היום, כ"ג שבט תשע"ה, 12 פברואר 2015, בהעדר הצדדים.